

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
με τίτλο

«Ρυθμίσεις για την επιτάχυνση της εκδίκασης εκκρεμών υποθέσεων του ν. 3869/2010 σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 6 § 1 ΕΣΔΑ ως προς την εύλογη διάρκεια της πολιτικής δίκης, τροποποιήσεις του Κώδικα Δικηγόρων και λοιπές διατάξεις»

Αιτιολογική Έκθεση

Επί του άρθρου 1

Με την προτεινόμενη ρύθμιση επιχειρείται η επίσπευση της συζήτησης των αιτήσεων ρύθμισης οφειλών του ν. 3869/2010, οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων και έχουν προσδιορισθεί σε δικάσιμο μετά τις 15.6.2021. Οι εισαγόμενες ρυθμίσεις κινούνται αποκλειστικά σε δικονομικό επίπεδο, καταλείποντας άθικτες τις ρυθμίσεις του ουσιαστικού δικαίου του ν. 3869/2010, οι οποίες έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο νομοθετικών παρεμβάσεων με τους ν. 4161/2013, 4366/2016, 4384/2016 και 4549/2018.

Η προτεινόμενη παρέμβαση κρίνεται ως απολύτως αναγκαία, δεδομένου ότι, παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν έως σήμερα, διαπιστώνεται ότι εκκρεμούν προσδιορισμένες σε δικασίμους μετά την 1η.1.2021 περισσότερες από 40.000 αιτήσεις του ν. 3869/2010 με τη συζήτηση τους να έχει προσδιορισθεί σε πολλές περιπτώσεις σε απώτατο χρόνο, που φθάνει ακόμη και μετά από το έτος 2027. Ενόψει του ότι πολλές από τις εκκρεμείς αιτήσεις έχουν κατατεθεί ήδη προ του έτους 2015, είναι προφανές, ότι η διάρκεια της δίκης υπερβαίνει κατά πολύ τις επιταγές της παρ. 1 του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ως προς την εύλογη διάρκεια της πολιτικής δίκης κατά τρόπο που εκθέτει την Ελληνική Πολιτεία.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η λήψη μιας σειράς δικονομικών μέτρων για τον εξορθολογισμό και την επιτάχυνση της διαδικασίας συζήτησης, η οποία, ενόψει των προεκτεθέντων, κρίνεται επιτακτική, δεδομένου ότι οι προηγούμενες νομοθετικές παρεμβάσεις προς την ίδια κατεύθυνση απέβησαν άκαρπες, γεγονός, το οποίο επιβεβαιώνεται από τα στατιστικά δεδομένα.

Οι επιχειρούμενες παρεμβάσεις κινούνται στους παρακάτω βασικούς άξονες:

1. Εκκαθάριση των πινακίων μέσω της υποχρεωτικής για τους ενδιαφερόμενους υποβολής αίτησης επαναπροσδιορισμού της συζήτησης. Από την επισκόπηση των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων διαπιστώνεται ότι ένα σημαντικό μέρος των υποθέσεων του ν. 3869/2010, που εισάγονται στο ακροατήριο και ανέρχεται σε ποσοστό 25% περίπου, δεν συζητείται είτε λόγω ματαίωσης είτε λόγω παραίτησης από το δικόγραφο.
2. Καθιέρωση της υποβολής της αίτησης επαναπροσδιορισμού μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας προς διευκόλυνση των ενδιαφερομένων και εξοικονόμηση δαπανών, με δυνατότητα ηλεκτρονικής διενέργειας των κοινοποιήσεων, που αφορούν στην επίσπευση της διαδικασίας, και λοιπών διαδικαστικών πράξεων.
3. Εφαρμογή του δικονομικού προτύπου της νέας τακτικής διαδικασίας του ν. 4335/2015 με την κάμψη της υποχρεωτικής προφορικότητας και την καθιέρωση της κατ' εξαίρεση διαδικασίας εμμάρτυρης απόδειξης.

Με την προτεινόμενη διάταξη, τέλος, αίρεται μια εν τοις πράγμασι διαμορφωθείσα μακροχρόνια εκκρεμότητα, εξαιτίας της οποίας οι μεν καλόπιστοι δανειολήπτες τελούν υπό καθεστώς επαχθούς ιδιότυπης ομηρίας, οι δε στρατηγικοί κακοπληρωτές τελούν υπό καθεστώς μη ανεκτής από την έννομη τάξη οιονεί προστασίας.

Επί του άρθρου 2

Με την προτεινόμενη ρύθμιση εισάγεται ως προϋπόθεση κτήσης της δικηγορικής ιδιότητας, για τους κατόχους πτυχίων τρίτων χωρών, η κατ' ελάχιστον τριετής διάρκεια νομικών σπουδών, προς διασφάλιση του κύρους του δικηγορικού λειτουργήματος και της κατοχής των αναγκαίων προσόντων για την άσκησή του.

Επί των άρθρων 3-4

Με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις τροποποιούνται οι διατάξεις που αφορούν τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία εγγραφής στους δικηγορικούς συλλόγους της χώρας ασκουμένων δικηγόρων, οι οποίοι είναι κάτοχοι πτυχίων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Οι προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση της άσκησης από πτυχιούχους εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής εναρμονίζονται με την παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Δικηγόρων, όπως τροποποιείται με το παρόν.

Παράλληλα, προβλέπεται ως προϋπόθεση εγγραφής σε Σύλλογο της ημεδαπής η δυνατότητα εγγραφής του πτυχιούχου ως ασκουμένου δικηγόρου σε Δικηγορικό Σύλλογο της χώρας όπου χορηγήθηκε το πτυχίο.

Σε περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης αντιστοιχίας των επαγγελματικών προσόντων, η Επιτροπή Αξιολόγησης προσδιορίζει σε ποια γνωστικά αντικείμενα διαπιστώνεται αυτή, καθορίζει τα προς εξέταση μαθήματα και παραπέμπει προς τούτο τον φάκελο του αιτούντος στην Επιτροπή του άρθρου 16 του Κώδικα Δικηγόρων, της οποίας προσδιορίζονται η σύνθεση, ο τρόπος αναπλήρωσης των μελών και το έργο της.

Επί των άρθρων 5-7

Λόγω των δυσλειτουργιών και καθυστερήσεων που έχουν παρατηρηθεί διαχρονικά στον διαγωνισμό ασκουμένων δικηγόρων, με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις ανατίθεται η ευθύνη και εποπτεία του διαγωνισμού στην Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος και προβλέπονται διάφορες σχετικές διαδικαστικές λεπτομέρειες.

Για τη διεξαγωγή των εξετάσεων, συγκροτείται Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων με έδρα την Αθήνα και Οργανωτικές Επιτροπές στην έδρα των Εφετείων της Χώρας καθώς και Ομάδες βαθμολόγησης. Το αδιάβλητο της εξεταστικής διαδικασίας διασφαλίζεται με τον καθορισμό διαφορετικού τύπου βαθμολόγησης των γραπτών δοκιμίων των υποψηφίων εκάστου Εφετείου με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής. Περαιτέρω, απαγορεύεται οι βαθμολογητές να έχουν την ιδιότητα αιρετού εκπροσώπου δικηγορικού συλλόγου.

Επί του άρθρου 8

Ο διορισμός στο Δημόσιο εξαιρετικά διακριθέντων αθλητών, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 34 του ν. 2725/1999 αποτελεί μια ύψιστη επιβράβευση της ελληνικής πολιτείας προς τους Ολυμπιονίκες και Παραολυμπιονίκες της. Συνεπώς, είναι αναγκαίο, ο διορισμός αυτός, ο οποίος συνεπάγεται την αυτοδίκαιη αποβολή της δικηγορικής ιδιότητας, να μην λειτουργεί τιμωρητικά. Έτσι, με την προτεινόμενη ρύθμιση, δίνεται η δυνατότητα στους δικηγόρους Ολυμπιονίκες και τους Παραολυμπιονίκες που διορίστηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 9 του άρθρου 34 του ν. 2725/1999, να μπορούν, όταν αποχωρήσουν από την υπηρεσία τους, να επαναδιορισθούν ως δικηγόροι.

Επί του άρθρου 9

Η προτεινόμενη ρύθμιση αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα και, εν ταυτώ, χρήσιμη ερμηνευτική διάταξη του όλου πλέγματος των διατάξεων του Κώδικα Δικηγόρων και του Κώδικα Δεοντολογίας του Δικηγορικού Λειτουργήματος (Κ.Δ.Δ.Λ.), που καθορίζουν την υποχρέωση του δικηγόρου να συμβάλλει στην επίλυση των διαφορών του εντολέα του, προς όφελός του, με οποιονδήποτε τρόπο, κατά προτεραιότητα με

εξωδικαστικό (παρ. 3 του άρθρου 35 του Κώδικα Δικηγόρων· να διαμεσολαβεί για την αναζήτηση συμβιβαστικής λύσης στο πλαίσιο του νόμου ή κοινώς αποδεκτής διαδικασίας, πριν από οποιαδήποτε δικαστική ενέργεια (εδάφιο τρίτο της παρ. 1 του άρθρου 36 του Κώδικα Δικηγόρων)· να επιχειρεί τον συμβιβασμό των υποθέσεων που είναι δεκτικές αυτού, ο οποίος αποβαίνει, κατά τεκμήριο, επωφελής για τον αντίδικο του εντολέα του, χωρίς την επιβάρυνση αυτού (αντιδίκου) με την αμοιβή δικηγόρου και τα εν γένει δικαστικά έξοδα (περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 37 του Κώδικα Δικηγόρων) να καταβάλλει προσπάθεια για συμβιβαστική επίλυση των διαφορών (άρθρο 7 του Κ.Δ.Δ.Λ.)· να επικοινωνεί με τον αντίδικο του εντολέα του, έχοντας προς τούτο την έγκρισή του, καθώς και με τον δικηγόρο του αντιδίκου, όταν έχει ορισθεί. Άλλωστε, στο στάδιο της αναζήτησης συμβιβαστικής λύσης, κατ' ανάγκη, αποδέκτης της σχετικής πρότασης είναι ο αντίδικος του εντολέα του δικηγόρου.

Επί του άρθρου 10

Προτείνεται η τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 54 του ν. 4194/2013, με την προσθήκη δυο εδαφίων με βάση τα οποία δίδεται η δυνατότητα στις δικηγορικές εταιρείες να διανέμουν στους εταίρους τους κέρδη της τρέχουσας εταιρικής χρήσης έναντι των ετήσιων κερδών που προκύπτουν με βάση τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση αυτή.

Η τροποποίηση αυτή κρίνεται αναγκαία, έτσι ώστε να μη συγχέονται από τη φορολογική αρχή οι απολήψεις των εταίρων των δικηγορικών εταιρειών με τις προβλεπόμενες αμοιβές ή παροχές σε είδος κατά τα άρθρα 12 και 13 του ν. 4172/2013 (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος).

Επί του άρθρου 11

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται το άρθρο 61 του Κώδικα Δικηγόρων και συγκεκριμένα οι διατάξεις που αφορούν στην έκδοση γραμματίων προείσπραξης. Ειδικότερα, προβλέπεται η έκδοση ενός ενιαίου γραμματίου προείσπραξης για τις προτάσεις και την παράσταση στην τακτική διαδικασία ενώπιον του Ειρηνοδικείου, του Μονομελούς και του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, σε εναρμόνιση προς τη διάταξη του άρθρου 237 του ΚΠολΔ που καθιερώνει προαιρετική παράσταση στη συζήτηση στη νέα τακτική διαδικασία.

Για την παράσταση ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, των ανακριτών ή ανακριτικών υπαλλήλων ή δικαστικών συμβουλίων, ο δικηγόρος οφείλει να καταθέτει ένα γραμμάτιο ανεξαρτήτως του αριθμού των εντολέων που εκπροσωπεί.

Προκειμένου να μην περιορίζεται δυσανάλογα το δικαίωμα δικαστικής προστασίας του κατηγορούμενου, προβλέπεται ότι ειδικώς, επί ποινικών ενδίκων βοηθημάτων και μέσων (όπου δεν υπάρχει δυνατότητα εκ των υστέρων διόρθωσης της τυπικής παράλειψης προσκόμισης του γραμματίου), η παράλειψη προσκόμισης γραμματίου, επισύρει μόνον τις κυρώσεις της παρ. 5 και όχι το απαράδεκτο του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου.

Τέλος, προστίθεται διάταξη κατά την οποία εξαιρείται της υποχρέωσης προσκόμισης γραμματίου η διαδικασία παραίτησης από το δικόγραφο.

Επί του άρθρου 12

Με την προτεινόμενη ρύθμιση απαλείφεται η διαδικασία της θεώρησης του γνησίου της υπογραφής του παραστάτη δικηγόρου στο σχέδιο του συμβόλαιου από τον αρμόδιο Δικηγορικό Σύλλογο, μια περιττή διαδικασία ως προς τη διαδικασία παράστασης δικηγόρου σε συμβόλαιο, χωρίς να θίγεται η ασφάλεια δικαίου και το κύρος των σχετικών πράξεων, με συνέπεια να αρκεί η ειδική μνεία παράστασης δικηγόρου στο συμβόλαιο και να μην απαιτείται η επισύναψη σχεδίου της σχετικής σύμβασης.

Επί του άρθρου 13

Οι αρμοδιότητες του δεύτερου και του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 92 Κώδικα Δικηγόρων μπορούν να ασκούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο, εφόσον το τελευταίο αποφασίσει σχετικά με πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η ρύθμιση αυτή ισχύει ήδη για τους Δικηγορικούς Συλλόγους Αθηνών και Θεσσαλονίκης και προτείνεται η επέκτασή της και για τον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιά.

Επί του άρθρου 14

Με την προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 98 του ν. 4194/2013, αντιμετωπίζονται τα προβλήματα που παρατηρούνται κατά τη λειτουργία των οργάνων των δικηγορικών συλλόγων νησιωτικών περιοχών, λόγω των αποστάσεων και των δυσχερειών μετάβασης στην έδρα του Συλλόγου.

Συναφώς, προβλέπεται η συμμετοχή και η ψηφοφορία στις γενικές συνελεύσεις μέσω τηλεδιάσκεψης

Επί του άρθρου 15

Με την προτεινόμενη τροποποίηση, η οποία υιοθετείται στο πλαίσιο της προσπάθειας αντιμετώπισης των προβλημάτων που παρατηρούνται κατά τη λειτουργία των οργάνων των δικηγορικών συλλόγων νησιωτικών περιοχών, λόγω των αποστάσεων και των δυσχερειών μετάβασης στην έδρα του Συλλόγου και της καθιέρωσης συμμετοχής και ψηφοφορίας στις γενικές συνελεύσεις μέσω τηλεδιάσκεψης, ρυθμίζεται ο συνυπολογισμός της τηλεπαρουσίας των μελών στην απαρτία της γενικής συνέλευσης.

Επί του άρθρου 16

Με την προτεινόμενη ρύθμιση στο πλαίσιο της προσπάθειας αντιμετώπισης των προβλημάτων που παρατηρούνται κατά τη λειτουργία των οργάνων των δικηγορικών συλλόγων νησιωτικών περιοχών, λόγω των αποστάσεων και των δυσχερειών μετάβασης στην έδρα του Συλλόγου και της καθιέρωσης συμμετοχής και ψηφοφορίας στις γενικές συνελεύσεις μέσω τηλεδιάσκεψης, ρυθμίζεται ο τρόπος συμμετοχής στη γενική συνέλευση μέλους που μετέχει μέσω τηλεδιάσκεψης.

Επί του άρθρου 17

Με την προτεινόμενη ρύθμιση στο πλαίσιο της προσπάθειας αντιμετώπισης των προβλημάτων που παρατηρούνται κατά τη λειτουργία των οργάνων των δικηγορικών συλλόγων νησιωτικών περιοχών, λόγω των αποστάσεων και των δυσχερειών μετάβασης στην έδρα του Συλλόγου και της καθιέρωσης συμμετοχής και ψηφοφορίας στις γενικές συνελεύσεις μέσω τηλεδιάσκεψης, προβλέπεται ο τρόπος λήψης αποφάσεων της γενικής συνέλευσης, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ψήφος όσων μετέχουν μέσω τηλεδιάσκεψης.

Επί του άρθρου 18

Με την προτεινόμενη ρύθμιση στο πλαίσιο της προσπάθειας αντιμετώπισης των προβλημάτων που παρατηρούνται κατά τη λειτουργία των οργάνων των δικηγορικών συλλόγων νησιωτικών περιοχών, λόγω των αποστάσεων και των δυσχερειών μετάβασης στην έδρα του Συλλόγου, καθιερώνονται το πλαίσιο ορισμού τόπων ψηφοφορίας και σε νησιά εκτός της έδρας του Συλλόγου στις αρχαιρεσίες αυτού, καθώς και η διαδικασία διεξαγωγής τους.

Επί του άρθρου 19

Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις εξορθολογίζεται, στο εύλογο μέτρο, η παραγραφή των πειθαρχικών παραπτώματων και αποτρέπονται ανατροπές επαγγελματικών και προσωπικών καταστάσεων μετά από την πάροδο μακρού χρόνου, λαμβανομένων υπόψη της άμεσης δυνατότητας υποβολής πειθαρχικής αναφοράς, κατά δικηγόρου, που αναστέλλει την προθεσμία παραγραφής και της ανάγκης σύντομης διεκπεραίωσης της πειθαρχικής διαδικασίας.

Επί του άρθρου 20

Με την προτεινόμενη τροποποίηση επαναπροσδιορίζονται τα όρια του επιβαλλόμενου προστίμου επί πειθαρχικών παραπτώματων με βάση την αρχή της αναλογικότητας, λαμβανομένης υπόψη και της ουσιαστικής ιδιότητας του δικηγόρου, ως ελεύθερου επαγγελματία.

Επί του άρθρου 21

Με την προτεινόμενη διάταξη εισάγονται ρυθμίσεις προς διευκόλυνση της λειτουργίας των πειθαρχικών συμβουλίων των δικηγορικών συλλόγων των νησιωτικών περιοχών. Επιπλέον, για τη διευκόλυνση της συγκρότησης των πειθαρχικών συμβουλίων δύναται να διενεργηθεί κλήρωση μεταξύ των μελών που έχουν τα νόμιμα προσόντα, χωρίς την προηγούμενη υποβολή έγγραφης δήλωσης του δικηγόρου για τη συμμετοχή του σε αυτή, οι δε κληρωθέντες δικηγόροι δύνανται να αποδεχθούν τη θέση ή να παραιτηθούν με σχετική δήλωση τους προς το οικείο διοικητικό συμβούλιο, χωρίς να προκαλείται εξ αυτού του λόγου ακυρότητα.

Επί του άρθρου 22

Για τη διευκόλυνση της λυσιτελούς άσκησης πειθαρχικής δίωξης σε περίπτωση ποινικής δίωξης σε βάρος δικηγόρου, η ενημέρωση του οικείου Συλλόγου από τον αρμόδιο Εισαγγελέα για την άσκηση ποινικής δίωξης περιλαμβάνει και περίληψη του θέματος, δηλαδή των πράξεων για τις οποίες ασκήθηκε η δίωξη. Περαιτέρω, οι Γραμματείς των δικαστηρίων ή δικαστικών συμβουλίων, οφείλουν να διαβιβάζουν στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο τα παραπεμπτικά ή απαλλακτικά βουλεύματα του πρώτου και του δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας, καθώς και τις πρωτόδικες, τελεσίδικες και αμετάκλητες καταδικαστικές ή απαλλακτικές αποφάσεις που αφορούν δικηγόρο.

Επί του άρθρου 23

Με τις προτεινόμενες διατάξεις διασφαλίζεται η μυστικότητα της πειθαρχικής ανάκρισης, όπως αρμόζει στη φύση της, και αποτρέπεται η δημόσια διεξαγωγή της, ως απαραίτητος όρος για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της εν γένει προσωπικότητας των εμπλεκόμενων σε αυτή προσώπων. Παράλληλα, επιβάλλεται, ως αναγκαίο στοιχείο της πειθαρχικής δίκης και του κύρους της πειθαρχικής ανάκρισης, η σύνταξη της οικείας έκθεσης και δεν νομιμοποιείται στην ακροαματική διαδικασία, ως παράγων της πειθαρχικής διαδικασίας, ο υποβάλλων αναφορά κατά δικηγόρου, σε συμμόρφωση προς τη σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρβλ., π.χ., ΣτΕ 3274/2014).

Επί του άρθρου 24

Η προτεινόμενη προσθήκη στο άρθρο 157 του Κώδικα Δικηγόρων αποτελεί μεταφορά της πάγιας νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 320, 879/2018 κ.ά.), η δε ουσιαστική εξέταση της αίτησης αναστολής διασφαλίζει την αποτροπή ανεπανόρθωτης βλάβης στο πλαίσιο δίκαιης δίκης, που διεξάγεται από το, κατ' εξοχήν, αρμόδιο ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο.

Επί του άρθρου 25

Με την προτεινόμενη διάταξη επικαιροποιούνται τα παραρτήματα του Κώδικα Δικηγόρων σε αρμονία με τις νέες προτεινόμενες ρυθμίσεις περί ενιαίου γραμματίου στην τακτική διαδικασία. Επιπλέον προβλέπεται αυτοτελής αμοιβή και έκδοση αντίστοιχου γραμματίου για την παράσταση ενώπιον συμβολαιογράφου επί τροποποίησης συμφωνητικών που αφορούν σε θέματα επιμέλειας, επικοινωνίας και διατροφής ανηλίκων τέκνων, μετά από την έκδοση της αρχικής πράξης βεβαίωσης λύσης του γάμου, στην οποία ρυθμίζονται τα θέματα αυτά, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1441 του Αστικού Κώδικα.

Επί του άρθρου 26

Με την διάταξη αυτή προβλέπεται η αναδρομικότητα των προτεινομένων ρυθμίσεων των άρθρων 19 έως 25 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, η οποία συνάδει πλήρως προς τη νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων.

Επί του άρθρου 27

Οι δικαστικοί επιμελητές είναι δημόσιοι λειτουργοί της Δικαιοσύνης και ενεργούν προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Ο ρόλος τους στην προδικασία της δίκης και στην εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων προβλέπεται από το νόμο και είναι θεμελιώδης για τα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών - διαδίκων, την ασφάλεια δικαίου, την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης.

Βασικοί παράγοντες για την επίτευξη αυτών των στόχων, σε ενωσιακό κι εθνικό επίπεδο, ιδιαίτερα στη σύγχρονη εποχή των ταχύτατων τεχνολογικών εξελίξεων, είναι η προσκόμιση και προστασία των αποδεικτικών στοιχείων και η λήψη αποδεικτικού υλικού πληροφόρησης, σε συνδυασμό με προσωρινές διαταγές και ασφαλιστικά μέτρα συντηρητικής κατάσχεσης, αγωγές και απαγορευτικές διατάξεις.

Υπ' αυτό το πρίσμα, με τη συγκεκριμένη τροποποίηση, προστίθεται, ρητά, στο έργο των δικαστικών επιμελητών, και ειδικότερα στην παρ. 2 του άρθρου 1 του Κώδικα Δικαστικών Επιμελητών (που έχει κυρωθεί με το ν. 2318/1995), η δυνατότητα σύνταξης διαπιστωτικών εκθέσεων για πραγματικά περιστατικά, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση. Ήδη, η αμοιβή των δικαστικών επιμελητών για τη σύνταξη διαπιστωτικών εκθέσεων έχει καθοριστεί από το έτος 2008 με την κοινή υπουργική απόφαση υπ' αρ. 2/54638/0022 (Β' 1716/26.08.2008).

Οι δικαστικοί επιμελητές, κατά το ημεδαπό αστικό δικονομικό δίκαιο, ενεργούν ως όργανα επίδοσης και ως τα κύρια όργανα της εκτελεστικής διαδικασίας σε πολλά είδη αναγκαστικής εκτέλεσης (άμεση εκτέλεση, εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων). Σε αμφότερες τις κατηγορίες ενεργειών τους, συντάσσουν διαπιστωτική έκθεση, αφενός για κάθε πράξη επίδοσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 139 του ΚΠολΔ, και, αφετέρου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 931 του ΚΠολΔ, για κάθε πράξη της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης.

Επιπλέον, η ανάθεση της διενέργειας πραγματικών διαπιστώσεων σε δικαστικούς επιμελητές είναι δυνατό να γίνει στο πλαίσιο κάθε εκκρεμούς δίκης, καθώς επίσης διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης, όταν για την εξασφάλιση αποδεικτικής βεβαιότητας κρίνεται επιβεβλημένη η διενέργεια τέτοιων διαπιστώσεων από αυτούς, ενεργούντες με βάση το νόμο ή εντολή (προσωρινή διαταγή ή απόφαση) δικαστηρίου. Άλλωστε, παρέμβαση άλλου δημόσιου λειτουργού στις διαδικασίες εκκρεμών δικών και αναγκαστικής εκτέλεσης, που προαναφέρθηκαν, δεν προβλέπεται από την ημεδαπή δικονομική έννομη τάξη, με συνέπεια να κρίνεται επιβεβλημένη η ρητή θεσμοθέτηση αυτής της συμμετοχής των δικαστικών επιμελητών στις ανωτέρω διαδικασίες και η χορήγηση σε αυτούς εξουσίας βεβαιώσεως πραγματικών περιστατικών, κρίσιμων για την απόδειξη των αντίστοιχων ουσιαστικών ισχυρισμών των διαδίκων προς σχηματισμό πλήρους δικανικής πεποιθήσεως. Εάν η διαπίστωση προϋποθέτει ειδικές τεχνικές, ή επιστημονικές γνώσεις, τότε, ο δικαστικός επιμελητής συνεπικουρείται από εξειδικευμένο τεχνικό σύμβουλο, ο οποίος διαθέτει τις γνώσεις αυτές και ορίζεται από τον δικαστικό επιμελητή, ο οποίος έχει την αρμοδιότητα της εξακρίβωσης των πραγματικών περιστατικών και συντάσσει τη διαπιστωτική έκθεση, η οποία περιέχει, όπου χρειάζεται, φωτογραφικό υλικό και κάθε είδους στοιχεία, παρουσιάζοντας τα πραγματικά γεγονότα με αντικειμενικό τρόπο.

Παράλληλα με τη σπουδαιότητα με την οποία περιβάλλει ο ΚΠολΔ την αποδεικτική διαδικασία και την πρόβλεψη ασφαλιστικών μέτρων προς συλλογή και διαφύλαξη των αντίστοιχων αποδεικτικών στοιχείων, επισημαίνεται η σημασία που αποδίδεται, με ειδικές διατάξεις δικονομικού χαρακτήρα της ΕΕ, στην ταχεία, πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας από τα κράτη-μέλη, ιδιαίτερα, μέσω της άμεσης εξ αρχής συγκέντρωσης και προστασίας των αποδεικτικών στοιχείων, με την καταγραφή τους βάσει

διαπιστωτικών εκθέσεων που συντάσσονται από δικαστικούς επιμελητές κατόπιν έκδοσης προσωρινών διαταγών. Ενδεικτικές είναι οι περιπτώσεις των διατάξεων των άρθρων 6, 7, 8, 9 της Οδηγίας 2004/48/ΕΚ, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (που ενσωματώθηκαν με το άρθρο 2 του ν. 3524/2007 στα άρθρα 63Α, 63Β και 64 του ν. 2121/1993 περί πνευματικής ιδιοκτησίας και με το άρθρο 53 του ν. 3966/2011 στα άρθρα 17Α, 17Β και 17Ζ του ν. 1733/1987 περί βιομηχανικής ιδιοκτησίας), και των διατάξεων του άρθρου 5 της Οδηγίας 2014/104/ΕΕ, σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ και των κρατών-μελών (που ενσωματώθηκαν με το άρθρο 4 του ν. 4529/2018).

Επί του άρθρου 28

Με την τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 73 του Εισαγωγικού Νόμου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985), στους λειτουργούς της Δικαιοσύνης, κατά των οποίων είναι δυνατή η άσκηση αγωγής κακοδικίας, προστίθεται και ο άμισθος υποθηκοφύλακας. Η εν λόγω ρύθμιση δικαιολογείται από ιδιαίτερους λόγους δημοσίου συμφέροντος, εν όψει της ιδιότητας των αμίσθων υποθηκοφυλάκων ως αμίσθων δημοσίων λειτουργών, προκειμένου αυτοί να ενεργούν ανεπηρέαστοι και απερίσπαστοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, πράγμα που είναι ανέφικτο όταν η δικαστική καταδίωξή τους δεν περιορίζεται στο αναγκαίο πλαίσιο, τόσο από την άποψη του βαθμού της υπαιτιότητας, όσο και από την άποψη των δικονομικών προϋποθέσεων ασκήσεως της αγωγής, η θέσπιση των οποίων, επομένως, δεν συνιστά προνομιακή μεταχείριση αυτών (βλ. Ολ ΑΠ 18/1999 περί δικηγόρων). Είναι, άλλωστε, απολύτως δικαιολογημένη και επιβεβλημένη και από την αρχή της ισότητας, η επέκταση και στο λειτούργημα του αμίσθου υποθηκοφύλακα της εφαρμογής μιας ρύθμισης που ισχύει για τους λοιπούς λειτουργούς της Δικαιοσύνης, ιδίως δε για το λειτούργημα του συμβολαιογράφου, το οποίο παγίως ο νομοθέτης αντιμετωπίζει ως απολύτως συναφές με αυτό του αμίσθου υποθηκοφύλακα, σε βαθμό μάλιστα που, μεταξύ άλλων, προβλέπει την αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα Συμβολαιογράφων επί αμίσθων υποθηκοφυλάκων, καθώς και την ανάθεση του έργου του υποθηκοφύλακα σε συμβολαιογράφο σε περίπτωση αποχώρησης του τελευταίου από τη θέση του.

Επί των άρθρων 29-31

Με τις προτεινόμενες διατάξεις, θεσπίζεται, επί κατασχέσεως και πλειστηριασμού ακινήτων, υποχρέωση του δικαστικού επιμελητή να καταθέσει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού μαζί με τα υπόλοιπα απαραίτητα έγγραφα και την έκθεση του πιστοποιημένου εκτιμητή, που προβλέπεται από το π.δ. 59/2016, σε έντυπη και ψηφιακή μορφή. Αυτό προσφέρει δυνατότητα στον καθένα, που θα έχει πρόσβαση στον φάκελο του πλειστηριασμού, να ενημερώνεται πληρέστερα για την κατάσταση του ακινήτου και τον τρόπο εκτίμησης της εμπορικής αξίας του. Η κατάθεση της έκθεσης αποτελεί πρόσθετη διατύπωση, η μη τήρηση της οποίας τάσσεται με ποινή ακυρότητας του πλειστηριασμού. Η έκθεση αναρτάται στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Πλειστηριασμών (ΗΛ.ΣΥ.ΠΛΕΙΣ.) από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού μαζί με το απόσπασμα καθώς και με φωτογραφίες του κατασχεμένου. Οι φωτογραφίες λαμβάνονται από τον δικαστικό επιμελητή κατά την επιτόπια μετάβαση του στο ακίνητο και παραδίδονται από αυτόν στον υπάλληλο του πλειστηριασμού σε ηλεκτρονική μόνον μορφή, ώστε να είναι ευχερής η μεταφορά τους στο ΗΛ.ΣΥ.ΠΛΕΙΣ. Η προσθήκη της έκθεσης και των φωτογραφιών στη σχετική ανάρτηση αποσκοπεί στην καλύτερη ενημέρωση υποψήφιων πλειοδοτών για το εκπλειστηριαζόμενο ακίνητο και στην τόνωση του ενδιαφέροντός τους, αφού με αυτόν τον τρόπο θα σχηματίζουν πληρέστερη εικόνα για το εν λόγω ακίνητο και τις προοπτικές του.

Επί του άρθρου 32

Μετά από την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 30ης.4.2015 στην υπόθεση Καπετάνιος κλπ. κατά Ελλάδα, με την οποία κρίθηκε ότι σε περίπτωση λαθρεμπορίας που τιμωρείται τόσο ποινικά όσο και διοικητικά, τυχόν αμετάκλητη αθώωση, έστω και λόγω αμφιβολιών, του υπαιτίου από το ποινικό δικαστήριο αποκλείει, λόγω της εφαρμογής της αρχής *ne bis in idem* του άρθρου 4 του 7ου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, τη δυνατότητα επιβολής της διοικητικής κύρωσης του πολλαπλού τέλους για την λαθρεμπορία, έχουμε οδηγηθεί στην πλήρη αδυναμία επιβολής χρηματικών διοικητικών κυρώσεων στους παραβάτες, όχι μόνο αν αθωωθούν, αλλά ακόμη και αν καταδικασθούν από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο. Και τούτο διότι, κατά τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου του Στρασβούργου, ως ποινή, η οποία δεν μπορεί να επιβληθεί δύο φορές για την ίδια παράβαση, θεωρείται και η χρηματική διοικητική κύρωση, για την οποία, μάλιστα, λαμβάνεται υπόψη το προβλεπόμενο από τη σχετική εθνική νομοθεσία ανώτατο όριο και όχι το, τυχόν χαμηλότερο, επιβληθέν στη συγκεκριμένη περίπτωση ποσό (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 16.6.2009, Müller-Hartburg κατά Αυστρίας). Έτσι, όμως, όχι μόνο δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί ο επιτακτικός σκοπός δημοσίου συμφέροντος της περιστολής της διαφυγής καταβολής δασμών, αλλά παράλληλα οδηγούμαστε και σε σημαντική υστέρηση εσόδων του Ελληνικού Δημοσίου, λόγω της αδυναμίας είσπραξης των χρηματικών κυρώσεων και, σε κάποιες περιπτώσεις, των αντίστοιχων δασμών. Σημειώνεται ότι μόνο το έτος 2019, εκδόθηκαν σχετικά 10.657 καταλογιστικές πράξεις και καταλογίστηκαν 245.552.299 ευρώ (πρόστιμα, πολλαπλά τέλη, δασμοί) και, όπως είναι προφανές, οι ετήσιες απώλειες του Ελληνικού Κράτους από τη λαθρεμπορία είναι πολλαπλάσιες. Ενόψει των ανωτέρω, με την παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου προβλέπεται ότι σε περίπτωση λαθρεμπορίας, η έναρξη της διοικητικής διαδικασίας επιβολής της σχετικής διοικητικής κύρωσης του πολλαπλού τέλους συνεπάγεται την αυτεπάγγελτη αναβολή ή αναστολή της σχετικής ποινικής διαδικασίας και την αναστολή της παραγραφής του αντίστοιχου ποινικού αδικήματος που διαρκούν, κατά περίπτωση, μέχρι την οριστικοποίηση της διοικητικής πράξης επιβολής της κύρωσης του πολλαπλού τέλους ή, εφόσον έχει ασκηθεί προσφυγή κατά αυτής, μέχρι τη σχετική αμετάκλητη απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου. Η ρύθμιση αυτή βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με την απόφαση 359/2020 της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με την έννοια και τον τρόπο εφαρμογής της αρχής *ne bis in idem*, με την οποία κρίθηκε ότι η ποινική διαδικασία περί λαθρεμπορίας προϋποθέτει, κατ' αρχήν, την έκδοση σχετικής διοικητικής καταλογιστικής πράξεως, εξοπλισμένης με το τεκμήριο νομιμότητας, το οποίο μπορεί να ανατραπεί (εν όλω ή εν μέρει) μόνον μέσω της ακυρώσεως ή της τροποποιήσεώς της από τον διοικητικό δικαστή, που είναι, κατά το Σύνταγμα, ο «φυσικός» δικαστής του ελέγχου του νόμου και ουσία βασίμου της. Έτσι, ο ποινικός δικαστής, όταν θα επιλαμβάνεται της υπόθεσης, θα έχει πλέον στη διάθεσή του την αμετάκλητη κρίση του διοικητικού δικαστή ως προς τη νομιμότητα της καταλογιστικής πράξεως, η οποία είναι κρίσιμη τόσο για την καταδίκη ή την απαλλαγή του κατηγορούμενου όσο και για την επιμέτρηση της ποινής σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν τεθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Παράλληλα, με την εισαγόμενη ρύθμιση αντιμετωπίζονται, προς την ίδια κατεύθυνση, τα αντίστοιχα ζητήματα που δημιουργούνται ως προς την επιβολή και την είσπραξη των ως άνω χρηματικών κυρώσεων και των αντίστοιχων δασμών λόγω της εφαρμογής από τα διοικητικά δικαστήρια της χώρας μας του τεκμηρίου αθωότητας, έτσι όπως κατοχυρώνεται στην παρ. 2 του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, ως προς το οποίο το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει δεχθεί ότι απόφαση διοικητικού δικαστηρίου που έπεται τελικής αθωωτικής αποφάσεως ποινικού δικαστηρίου για το ίδιο πρόσωπο δεν πρέπει να την παραβλέπει και να θέτει εν αμφιβόλω την αθώωση, έστω και αν αυτή εχώρησε λόγω αμφιβολιών.

Για όλους τους ως άνω λόγους, προβλέπεται, επίσης, με τις ρυθμίσεις των παρ. 2, 3 και 4 του προτεινόμενου άρθρου ότι η έκδοση εκτελεστής πράξης της φορολογικής αρχής που αποτελεί τη βάση για το ποινικό αδίκημα της φοροδιαφυγής του άρθρου 66 του ν. 4174/2013 (Α'170), συνεπάγεται την αυτεπάγγελτη αναβολή ή αναστολή της σχετικής ποινικής διαδικασίας και την αναστολή της παραγραφής του ποινικού αδικήματος της φοροδιαφυγής, που διαρκούν, κατά περίπτωση, μέχρι την οριστικοποίηση της διοικητικής

πράξης ή, εφόσον έχει ασκηθεί προσφυγή κατά αυτής, μέχρι τη σχετική αμετάκλητη απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου.

Επί του άρθρου 33

Με το ν. 4321/2015 δόθηκε, ενόψει της χρηματοοικονομικής κρίσης που μάστιζε τη χώρα μας και της συνακόλουθης πραγματικής αδυναμίας πολιτών και επιχειρήσεων να ανταποκριθούν στο σύνολο των υποχρεώσεών τους έναντι της φορολογικής διοίκησης και των ασφαλιστικών ταμείων, η δυνατότητα ρύθμισης των φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών, προς ενίσχυση των εσόδων του Δημοσίου και των ασφαλιστικών ταμείων και προς διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των επιχειρήσεων. Παράλληλα, στην περ. β' της παρ. 15 του άρθρου 28 του ως άνω νόμου προβλέφθηκε ότι, κατά τη διάρκεια της ρύθμισης και εφόσον τηρούνται οι όροι αυτής και καταβάλλονται οι οφειλόμενες ασφαλιστικές εισφορές, αναστέλλεται η ποινική δίωξη σε βάρος των υπευθύνων κατά τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 1 του α.ν. 86/1967 και αναβάλλεται η εκτέλεση της ποινής που επιβλήθηκε ή, εφόσον άρχισε η εκτέλεσή της, αυτή διακόπτεται. Πλην όμως, δεν ελήφθη υπόψη ότι οι ρυθμίσεις των ως άνω οφειλών είναι κατά κανόνα πολυετείς, με αποτέλεσμα να συντρέχει περίπτωση παραγραφής των ως άνω ποινικών αδικημάτων και ο δικαστής να οφείλει, δεσμευόμενος από τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 113 ΠΚ περί χρονικού περιορισμού της αναστολής της παραγραφής, να δικάσει την υπόθεση και να καταδικάσει τον κατηγορούμενο, έστω κι αν αυτός τηρεί τη ρύθμιση του ν. 4321/2015. Συνεπώς, η προβλεπόμενη από το ν. 4321/2015 αναστολή της ποινικής δίωξης είναι ανεπαρκής και δεν προστατεύει τον πολίτη, ο οποίος υπήχθη στις ρυθμίσεις του ως άνω νόμου και τήρησε τις υποχρεώσεις του καταβάλλοντας εμπροθέσμως τις οφειλές του. Προκειμένου λοιπόν οι διατάξεις της περ. β' της παρ. 15 του άρθρου 28 του ν. 4321/2015 να μπορέσουν να αναπτύξουν πλήρως το ρυθμιστικό τους περιεχόμενο και να προστατεύσουν από την ποινική καταδίκη τους πολίτες που επέδειξαν συνέπεια και τήρησαν τις υποχρεώσεις τους, θα πρέπει η αναστολή της παραγραφής να διατηρείται έως το τέλος της ρύθμισης των οφειλών και όχι μόνο μέχρι το πέρας της περιόδου που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 113 ΠΚ.

Επί του άρθρου 34

Με το άρθρο 18 του νέου Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019), οι κατηγορίες των αξιόποινων πράξεων περιορίστηκαν σε κακουργήματα και πλημμελήματα και με το άρθρο 468 του ως άνω Κώδικα τα πταίσματα καταργήθηκαν. Όπως δε αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου, τα πταίσματα δεν θεωρούνται πλέον ως αξιόποινες πράξεις, αλλά αντιμετωπίζονται μόνο ως διοικητικές παραβάσεις. Ενόψει των ανωτέρω προέκυψε η ανάγκη για την κατάρτιση σχεδίου νόμου με σκοπό τη μετατροπή των καταργηθέντων με το άρθρο 468 του Ποινικού Κώδικα πταισμάτων του Ποινικού Κώδικα και άλλων ειδικών ποινικών νόμων σε διοικητικές παραβάσεις. Προς το σκοπό δε αυτό συστάθηκε με την υπ' αρ. 63327οικ./1.11.2019 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (Β' 4277), Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή. Ενόψει όμως του χρόνου που απαιτείται για την ολοκλήρωση του έργου της Επιτροπής και την ψήφιση των σχετικών διατάξεων, αλλά και της ανάγκης να μην παραμένουν ατιμώρητες οι ως άνω παραβάσεις, επιβάλλεται σε όποιον τις διαπράττει, μέχρι την ψήφιση ειδικότερων διατάξεων, διοικητικό πρόστιμο από εκατό (100) ευρώ έως εξακόσια (600) ευρώ.

Επί του άρθρου 35

Με την προτεινόμενη ρύθμιση εξασφαλίζεται η δυνατότητα καταβολής της προβλεπόμενης αποζημίωσης στους διαμεσολαβητές και νομικούς παραστάτες για παροχή νομικής βοήθειας, οι οποίοι διορίστηκαν μετά από την έναρξη ισχύος του ν. 4640/2019 και πριν να δημοσιευθούν οι υπουργικές αποφάσεις που ρυθμίζουν τα ειδικότερα ζητήματα σχετικά με την κατάρτιση Μητρώου Διαμεσολαβητών Νομικής Βοήθειας και την αποζημίωση των διαμεσολαβητών αυτών.

Επί του άρθρου 36

Με την προτεινόμενη ρύθμιση καθορίζεται η αρμόδια Αρχή για την εξέταση της αίτησης παροχής νομικής βοήθειας στις υπαγόμενες σε διαμεσολάβηση υποθέσεις του ν. 4640/2019.

Επί του άρθρου 37

Με σειρά κοινών υπουργικών αποφάσεων δόθηκε προσωρινά η δυνατότητα στις συνθέσεις των δικαστηρίων της χώρας να πραγματοποιούν, κατά την περίοδο της πανδημίας του νέου κορωνοϊού COVID-19, διασκέψεις εξ αποστάσεως με την χρήση τεχνολογικών μέσων. Η δυνατότητα αυτή κατέστησε ευχερέστερη τη διενέργεια των διασκέψεων, διευκόλυνε τα μέλη των συνθέσεων και συνεισέφερε στην επιτάχυνση της έκδοσης αποφάσεων και της απονομής της δικαιοσύνης. Για τους λόγους αυτούς, με την προτεινόμενη ρύθμιση παγιποιείται η δυνατότητα της διενέργειας διασκέψεων εξ αποστάσεως με την χρήση τεχνολογικών μέσων, εφόσον δεν είναι εφικτή η φυσική συμμετοχή ενός ή περισσότερων δικαστών σε αυτές.

Επί του άρθρου 38

Με την παρούσα διάταξη καταργείται από τότε που ίσχυσε η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 361 του ν. 4700/2020 (Α' 127), η οποία, εκ παραδρομής, δεν είχε αφαιρεθεί από το κείμενο του νόμου 4700/2020 που εισήχθη προς ψήφιση στην Ολομέλεια της Βουλής (βλ. πρακτικά της διαρκούς επιτροπής δημόσιας διοίκησης, δημόσιας τάξης και δικαιοσύνης για το ν. 4700/2020, όπου ο Υπουργός Δικαιοσύνης ρητώς αναφέρει ότι η συγκεκριμένη διάταξη αποσύρεται).

Επί του άρθρου 39

Το Συμβούλιο της Επικρατείας, η Γενική Επιτροπεία και τα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια έχουν θέσει ως στρατηγικό στόχο τη βελτίωση της ταχύτητας απονομής της δικαιοσύνης, ώστε η δικαστική απόφαση να δημοσιεύεται το αργότερο εντός δύο ετών από την κατάθεση του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου. Η επίτευξη του στόχου αυτού προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, την αναβάθμιση και την καλή λειτουργία του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων της Διοικητικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ ΔΔ), το οποίο έχει πλέον ενοποιηθεί και καλύπτει πλήρως τη Διοικητική Δικαιοσύνη (ΣτΕ και ΤΔΔ) σε όλη τη Χώρα. Η ανάγκη για την αναβάθμιση του ΟΣΔΔΥ ΔΔ εντάσσεται στις δράσεις των Υπουργείων Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και περιλαμβάνεται στη γενικότερη πολιτική για την ψηφιακή διακυβέρνηση και τη μείωση της γραφειοκρατίας.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας, ως αρμόδιος φορέας διαχείρισης του ΟΣΔΔΥ ΔΔ, απέστειλε προς την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Δικαιοσύνης πρόταση για τη χρηματοδότηση και την ψηφιακή αναβάθμιση του ΟΣΔΔΥ ΔΔ με πόρους του ΕΣΠΑ. Η πρόταση αυτή συνιστά συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις των άρθρων 75-80 του πρόσφατου ν. 4635/2019, που προβλέπουν την πλήρη ψηφιοποίηση των εργασιών του ΣτΕ και των ΤΔΔ για τις δικαστικές υποθέσεις από 1.1.2021. Η πρόταση ενσωματώνει πρωτοποριακές δράσεις και αποσκοπεί στην επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, την παρακολούθηση των εργασιών όλων των διοικητικών δικαστηρίων σε πραγματικό χρόνο, την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών για την αποτροπή της επιβάρυνσης του ΣτΕ και των ΤΔΔ, την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας με άλλα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου, την άμεση και ουσιαστική διευκόλυνση των πολιτών, των δικηγόρων, των φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, την εξοικονόμηση χρόνου και οικονομικών πόρων και την αποσυμφόρηση εργασιών των υπηρεσιών του ΣτΕ και των ΤΔΔ αλλά και Υπηρεσιών της Διοίκησης (ηλεκτρονικές επιδόσεις, κατάρτιση και τήρηση ηλεκτρονικού φακέλου των υποθέσεων, ψηφιακή μορφή αποθήκευσης, διαχείρισης και διακίνησης εγγράφων και φακέλων, ηλεκτρονική διακίνηση και επεξεργασία σχεδίων διαταγμάτων κ.ά.).

Εντούτοις, στο Συμβούλιο της Επικρατείας έχουν συσταθεί μόνον επτά (7) οργανικές θέσεις δικαστικών υπαλλήλων του κλάδου πληροφορικής, τρεις εκ των οποίων παραμένουν κενές [σύσταση θέσεων με άρθρο

3 παρ. 11 ν. 2479/1997, απόφαση 77795οικ/9.9.2013 του Γενικού Γραμματέα του Υπ.Δικαιοσύνης (Β' 2373) και άρθρο 35 του ν. 4509/2017]. Η συντήρηση του ΟΣΔΔΥ ΔΔ και η επιβεβλημένη αναβάθμισή του συνεπάγονται αυξημένες ανάγκες ανάπτυξης και υποστήριξης του πληροφοριακού συστήματος από εξειδικευμένο προσωπικό. Είναι προφανές ότι οι υπάρχουσες επτά (7) θέσεις του κλάδου πληροφορικής στο ΣΤΕ δεν επαρκούν για την μετάβαση στη νέα εποχή της ψηφιακής διοικητικής δικαιοσύνης. Με την προτεινόμενη διάταξη αυξάνονται κατά είκοσι (20) οι οργανικές θέσεις του κλάδου πληροφορικής στο ΣΤΕ και παρέχεται η δυνατότητα για την κάλυψη των θέσεων και με μετάταξη ή μεταφορά ήδη υπηρετούντων μη δικαστικών υπαλλήλων, ώστε να ικανοποιηθούν χωρίς καθυστέρηση οι ανάγκες σε εξειδικευμένο προσωπικό.

Λόγω των απαιτήσεων του Συντάγματος για τη μετάταξη ή μεταφορά υπαλλήλων στα δικαστήρια (πρβλ. ΣΤΕ 3178/2014 Ολ., Διοικητική Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας 10/2019 επί του σχεδίου του Κώδικα Δικ. Υπαλλήλων), προτείνεται παρέκκλιση από το σύστημα του ν. 4440/2016 και η θέσπιση ειδικής διαδικασίας. Η σχετική διαδικασία θα έχει πολύ περιορισμένο εύρος εφαρμογής και θα αφορά μόνο τις θέσεις του κλάδου πληροφορικής, δικαιολογείται δε διότι καλύπτει επιτακτικές και ειδικές ανάγκες και ουδόλως θίγει το ενιαίο σύστημα του ως άνω νόμου

Η εκτιμώμενη δαπάνη από την εφαρμογή της διάταξης είναι μηδενική για τον κρατικό προϋπολογισμό ή σε κάθε περίπτωση ελάχιστη, αν οι θέσεις καλυφθούν με μετάταξη ή μεταφορά και όχι με διορισμό. Σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη η κάλυψη θέσης με μεταφορά «δεσμεύει» κατ' ουσίαν και την αντίστοιχη κενή οργανική θέση. Η δαπάνη που θα εξοικονομηθεί από την αποτελεσματικότερη υποστήριξη των εργασιών ψηφιακής αναβάθμισης του ΟΣΔΔΥ ΔΔ είναι σημαντική, διότι θα καταργηθούν γραφειοκρατικές διαδικασίες που απασχολούν προσωπικό και καταναλώνουν πόρους.

Τέλος, υφίσταται ανάγκη για την κάλυψη κενών οργανικών θέσεων του κλάδου πληροφορικής στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των ΤΔΔ και στα ΤΔΔ. Για τον λόγο αυτόν προτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων της προτεινόμενης ρύθμισης για μετάταξη ή μεταφορά υπαλλήλων του κλάδου πληροφορικής και στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας των ΤΔΔ και στα ΤΔΔ για την πλήρωση κενών οργανικών θέσεων.

Επί του άρθρου 40

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη αποσκοπεί στη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε η τελευταία να μην δυσχεραίνεται ούτε να αποθαρρύνεται από τα διαφορετικά νομικά συστήματα των κρατών μελών. Για την εξυπηρέτηση του ως άνω σκοπού και επί τη βάση πολυετών σχεδίων δράσης αναπτύσσονται και ενσωματώνονται τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών τόσο στην πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες όσο και στην ίδια τη λειτουργία των δικαστικών συστημάτων, οικοδομείται δηλαδή ένα ευρωπαϊκό δίκτυο ψηφιακών υποδομών για την ασφαλή διασυνοριακή επικοινωνία στον τομέα της δικαιοσύνης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους ασκούντες νομικά επαγγέλματα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το τρίπτυχο των στόχων είναι: α) πρόσβαση στις πληροφορίες που αφορούν στον τομέα της δικαιοσύνης, β) πρόσβαση σε δικαστήριο και εξωδικαστικές διαδικασίες σε διασυνοριακές υποθέσεις και γ) επικοινωνία μεταξύ δικαστικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό προωθείται, μεταξύ άλλων, η αποϋλοποίηση δικαστικών διαδικασιών, η ανάπτυξη διαλειτουργικότητας μεταξύ δικαστικών αρχών πλειόνων κρατών μελών με σκοπό την ασφαλή μεταξύ τους επικοινωνία και διάδραση για την ταχύτερη επίλυση διαφορών με διασυνοριακό χαρακτήρα (π.χ. η πύλη e-Codex, το έργο ψηφιακών πειστηρίων e-Evidence), η ευχερέστερη πρόσβαση σε πολίτες και σε επαγγελματίες στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών, η εισαγωγή μεθόδων ταυτοποίησης με βάση τα συστήματα που συμμορφώνονται με το νομικό πλαίσιο e-IDAS [κατ' αρχάς, η Οδηγία 1999/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές και ήδη ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου

2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93].

Η επίτευξη των στόχων αυτών απαιτεί μεταρρυθμίσεις στην οργάνωση και τον τρόπο λειτουργίας της δικαιοσύνης, κατ' αρχάς, σε νομοθετικό επίπεδο. Σε επόμενο δε στάδιο, η θέση σε εφαρμογή των κανόνων αυτών προϋποθέτει τη δημιουργία ψηφιακών υποδομών, ήτοι την ανάπτυξη ή τον εκσυγχρονισμό των πληροφοριακών συστημάτων ή την προμήθεια ηλεκτροτεχνολογικού εξοπλισμού, που θα είναι κατάλληλοι να υποδεχθούν τις μεταρρυθμίσεις αυτές και να εξασφαλίσουν την πρόσβαση στις υπηρεσίες της δικαιοσύνης.

Όπως επισημαίνεται και στα ευρωπαϊκά κείμενα για την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη και τα πολυετή σχέδια δράσεων, η δημιουργία των ψηφιακών αυτών υποδομών απαιτεί την ενεργό ανάμιξη των εκπροσώπων του δικαστικού σώματος και των επαγγελματιών του νομικού κλάδου όχι μόνο στο στάδιο της θέσπισης των κανόνων δικαίου, αλλά και στον τρόπο εφαρμογής τους δια του τομέα της πληροφορικής. Τούτο δε διότι, η ηλεκτρονική δικαιοσύνη συνιστά έναν νέο τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των δικαστηρίων, ως εκ τούτου, η συμμετοχή δικαστικών ή εισαγγελικών λειτουργών (ως εκπροσώπων του δικαστικού σώματος) στο τεχνικό κομμάτι της οικοδόμησης ή του εκσυγχρονισμού του πληροφοριακού συστήματος (ή και του εξοπλισμού) ενός δικαστηρίου κρίνεται όχι μόνο σκόπιμη, αλλά και απαραίτητη ως εγγύηση για την ορθή εφαρμογή των θεσπισθέντων κανόνων που αφορούν στην ηλεκτρονική δικαιοσύνη.

Ήδη, ενόψει της υλοποίησης της Εθνικής Ψηφιακής Στρατηγικής, με το άρθρο 28 του ν. 4596/2019, ο Οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης συμπληρώθηκε με διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, οι οποίες προέβλεψαν τη σύσταση "ομάδων διοίκησης έργου" με τη συμμετοχή σε αυτές, μεταξύ άλλων και δικαστικών λειτουργών, προκειμένου για τον συντονισμό και τον έλεγχο της διοίκησης, παρακολούθησης, διαχείρισης και διασφάλισης της λειτουργίας και επέκτασης προγραμμάτων στον τομέα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

Η προτεινόμενη διάταξη συμπληρώνει το ανωτέρω σχήμα με τη δημιουργία ομάδων εργασίας επί τω σκοπώ της υλοποίησης έργων ΤΠΕ μικρότερων σε εμβέλεια και χρονική διάρκεια στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων και δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη.

Με την παρούσα νομοθετική πρόταση ρυθμίζονται ζητήματα, τα οποία αφορούν ειδικώς στη συμμετοχή στις ως άνω ομάδες δικαστικών ή εισαγγελικών λειτουργών, καθώς επίσης και ζητήματα σχετικά με την αμοιβή των μελών των εν λόγω συλλογικών οργάνων.

Με τη διάταξη της παρ. 1 της προτεινόμενης ρύθμισης προβλέπεται η συγκρότηση ομάδων εργασίας με σκοπό την υλοποίηση έργων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στο πλαίσιο προγραμμάτων και δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη. Σε συμφωνία με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας η επιλογή του συμμετέχοντος στις εν λόγω ομάδες δικαστικού ή εισαγγελικού λειτουργού γίνεται καθ' υπόδειξη του διευθύνοντος το δικαστήριο ή την εισαγγελία οργάνου, στο οποίο ο λειτουργός υπηρετεί. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία στην εν λόγω ομάδα συμμετέχει και δικαστικός υπάλληλος.

Με τη διάταξη της παρ. 2 προβλέπεται ότι, εφόσον τα εν λόγω προγράμματα δύναται να εμπίπτουν στις εργασίες για τις οποίες κατ' εξαίρεση καταβάλλεται αμοιβή σε μέλη συλλογικών οργάνων κατ' εφαρμογή της ειδικής διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015, γίνεται ρητή παραπομπή στη δυνατότητα εξαιρετικής εφαρμογής της. Δοθέντος δε ότι η συμμετοχή στις ως άνω ομάδες εργασίας συνιστά πρόσθετο δικαστικό έργο εντασσόμενο στα υπηρεσιακά καθήκοντα του δικαστικού ή εισαγγελικού λειτουργού επιτρεπτός κατά το Σύνταγμα, όλως κατ' εξαίρεση, δικαιολογείται πρόσθετη αμοιβή υπό τη μορφή αποζημίωσης.

Με τη διάταξη της παρ. 3 της προτεινόμενης ρύθμισης εισάγεται, με την προσθήκη νέας παραγράφου στο άρθρο 41 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργών (ν. 1756/1988) ρητή πρόβλεψη ότι η παρεχόμενη από τους δικαστικούς ή εισαγγελικούς λειτουργούς συνδρομή σε έργα πληροφορικής, τα

οποία κατατείνουν στην υποβοήθηση και τη βελτίωση της απονομής της δικαιοσύνης με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνιστά δικαστικό έργο παρεχόμενο στο πλαίσιο των υπηρεσιακών τους καθηκόντων. Η προσθήκη αυτή, επ' αφορμή της πρόβλεψης περί συμμετοχής δικαστικών ή εισαγγελικών λειτουργών στις συστηνόμενες ομάδες εργασίας, κρίνεται αναγκαία ενόψει της ολοένα αυξανόμενης σημασίας των έργων πληροφορικής στην οργάνωση και λειτουργία της δικαιοσύνης και της κομβικότητας του ρόλου των δικαστικών ή εισαγγελικών λειτουργών ως εγγυητών αφενός της αρτιότητας και της επίτευξης του βέλτιστου αποτελέσματος λόγω της εξειδικευμένης γνώσης των επιχειρησιακών διαδικασιών, την οποία μόνο δικαστικός λειτουργός μπορεί να εισφέρει με επάρκεια, περιλαμβάνουσα τη ratio και την πρακτική και αφετέρου της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης. Πράγματι, τα έργα (υπηρεσίες ή προμήθειες) πληροφορικής στον τομέα της δικαιοσύνης, και δη εκείνα, τα οποία σχετίζονται με τον μετασχηματισμό της δικαιοσύνης σε ψηφιακή/ηλεκτρονική ως επιδρώντα άμεσα στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των δικαστηρίων τόσο υπό το πρίσμα της διοίκησης της Δικαιοσύνης όσο και ως ουσιώδης παράμετρος του παρεχομένου από αυτά δικαιοδοτικού έργου, πρέπει να εκτελούνται ή να παρέχονται υπό την καθοδήγηση των εκπροσώπων του δικαστικού κλάδου, ο ρόλος των οποίων είναι επιτελικός και συνιστά εγγύηση του αυτοδιοικητού των δικαστηρίων και της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η συμμετοχή δικαστικών λειτουργών σε εργασίες συλλογικών οργάνων της διοίκησης με το ως άνω αντικείμενο δεν συνιστά διοικητικό αλλά δικαστικό καθήκον επιτρεπόμενο κατά το άρθρο 89 του Συντάγματος. Επιπρόσθετα, στην ίδια ρύθμιση προβλέπεται και η διαδικασία για την επιλογή του μετέχοντος στις εν λόγω ομάδες διοίκησης έργου ή εργασίας δικαστικού λειτουργού, η οποία, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 813-4/2019 Ολομ., 1237-8, 2347-8/2017 Ολομ., 5203/1987, 1730/1982 Ολομ., απόφαση Ολομελείας εν Συμβουλίω 1, 3/1975) πρέπει να χωρεί κατόπιν πράξεως του οργάνου που διοικεί το δικαστήριο (και αντιστοίχως την εισαγγελία). Στο όργανο δε αυτό της δικαστικής λειτουργίας - με δεδομένη τη συγκατάθεση του δικαστικού λειτουργού στον οποίο πρόκειται να ανατεθούν τα καθήκοντα αυτά - εναπόκειται να εκτιμήσει το επιτρεπτό της αναθέσεως ενόψει της φύσεως των συγκεκριμένων καθηκόντων και των αναγκών του Δικαστηρίου όπου ο δικαστικός λειτουργός υπηρετεί. Ενόψει του ότι η εργασία στις εν λόγω ομάδες έργου είναι χρονικά περιορισμένη, σε κάθε δε περίπτωση ασκείται παράλληλα με τα υπηρεσιακά καθήκοντα και καθ' υπέρβαση του κατά την κοινή αντίληψη νοουμένου ωραρίου εργασίας (άλλως του συνήθους χρόνου υπηρεσιακής απασχόλησης), δεν τίθεται, κατ' αρχήν, ζήτημα απόσπασης των εν λόγω λειτουργών για τη συμμετοχή στις επιτροπές αυτές, δύναται, συνεπώς, αυτή να χωρεί με πράξη του οργάνου διεύθυνσης του δικαστηρίου ή της εισαγγελίας. Η λύση αυτή προκρίνεται για την ελάφρυνση της διαδικασίας. Ειδικώς, στις περιπτώσεις που λειτουργεί σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας του εκάστοτε δικαστηρίου, Ειδική Επιτροπή επιφορτισμένη με την παρακολούθηση και τον συντονισμό των εργασιών του Δικαστηρίου στον τομέα της πληροφορικής [όπως π.χ. συμβαίνει στο Συμβούλιο της Επικρατείας, όπου σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 30 του Κανονισμού Λειτουργίας του Δικαστηρίου (βλ. απόφαση ΣτΕ 19/2013 σε Ολομ. και Συμβούλιο, Β' 2462) λειτουργεί διαρκής Επιτροπή Πληροφοριακών Συστημάτων] τα ορισθέντα επί τηθεία διά της πράξεως του Προέδρου του Δικαστηρίου μέλη της Επιτροπής αυτής, θεωρείται ότι αναλαμβάνουν τα ως άνω πρόσθετα δικαστικά καθήκοντα με την υπογραφή από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου της συμφωνίας επιδότησης/επιχορήγησης της οικείας δράσεως από την Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς να απαιτείται η έκδοση χωριστής πράξεως. Άμα τη λήξει της τηθείας των ορισθέντων κατά τα ως άνω μελών, στην άσκηση των ως άνω καθηκόντων τους τα διαδέχονται τα εκάστοτε οριζόμενα νέα μέλη. Η συναίνεση των τελευταίων τεκμαίρεται από την αποδοχή της πράξεως, με την οποία τους έχουν ανατεθεί τα ως άνω πρόσθετα δικαστικά καθήκοντα (βλ. ΣτΕ 4258/1987, 5203/1987, 1730/1982 Ολομ., απόφαση Ολομελείας ΣΕ εν Συμβουλίω 3/1975 ως προς το ότι πρέπει να προκύπτει και η συναίνεση του διοριζομένου μέλους).

Σε συστοιχία προς την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 3, προτείνεται η εισαγωγή αντίστοιχης πρόβλεψης και για τους δικαστικούς υπαλλήλους, των οποίων οι γνώσεις και η εμπειρία είτε ως χρηστών των πληροφοριακών συστημάτων των δικαστηρίων είτε και ως εχόντων άμεση έποψη των τεχνικών απαιτήσεων

και προδιαγραφών του πληροφοριακού συστήματος κάθε κλάδου δικαιοσύνης ή και δικαστηρίου ή εισαγγελίας, θεωρούνται απαραίτητες κατά την υλοποίηση των έργων που άπτονται του τομέα της πληροφορικής.

Με την παρ. 5 θεσπίζεται μεταβατική διάταξη, ώστε όλες οι προτεινόμενες ρυθμίσεις να καταλαμβάνουν και τα υπό εξέλιξη έργα, για τα οποία έχουν ήδη συναφθεί οι σχετικές συμφωνίες επιδότησης με την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είτε από τον Υπουργό Δικαιοσύνης είτε από το όργανο που διευθύνει το δικαστήριο ή την εισαγγελία και για τα οποία έχουν ήδη ξεκινήσει εργασίες από την ημερομηνία σύναψης των συμφωνιών από τις σχετικές ομάδες εργασίας.

Επί του άρθρου 41

Ενόψει της υλοποίησης, από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ειδικής ψηφιακής πλατφόρμας, η οποία θα επιτρέπει την ηλεκτρονική διακίνηση σχεδίων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων μεταξύ των αρμοδίων Υπουργείων, του Νομικού Γραφείου της Προεδρίας της Δημοκρατίας, της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων, αλλά και του Συμβουλίου της Επικρατείας, είναι απαραίτητο να τροποποιηθούν οι σχετικές διατάξεις του π.δ. 18/1989.

Ειδικότερα ορίζεται ότι τα σχέδια διαταγμάτων που αποστέλλονται προς επεξεργασία προς το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα στοιχεία που κατά νόμο τα συνοδεύουν και η σχετική γνωμοδότηση του Δικαστηρίου διακινούνται αποκλειστικά με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), που διατίθενται στο Συμβούλιο της Επικρατείας από το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς και του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων της Διοικητικής Δικαιοσύνης (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.). Τα σχέδια των διαταγμάτων, τα κρίσιμα στοιχεία που τα συνοδεύουν και το αντίγραφο της γνωμοδότησης του Δικαστηρίου που αποστέλλεται στη Διοίκηση πρέπει να φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Δεδομένης της υποχρέωσης της Διοίκησης να παρέχει στους δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους που υπηρετούν στο Δικαστήριο πλήρη πρόσβαση στις πληροφορίες και στα έγγραφα που είναι αναγκαία για την επεξεργασία των διαταγμάτων, ορίζεται ρητώς ότι η Διοίκηση οφείλει να αποστέλλει σε έγχαρτη μορφή οποιοδήποτε στοιχείο κρίνει σκόπιμο ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός του Συμβουλίου της Επικρατείας και το οποίο λόγω της φύσης του, είναι αναγκαίο για την επεξεργασία του σχεδίου.

Τέλος, ενόψει της εξέλιξης αυτής, προσαρμόζεται αναλόγως το περιεχόμενο του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 70α του π.δ. 18/1989.

Επί του άρθρου 42

Μέχρι σήμερα δεν έχει προβλεφθεί ειδική ρύθμιση για την συνυπηρέτηση συζύγων διπλωματών και δικαστικών λειτουργών, όπως έχει θεσπισθεί για τις περισσότερες κατηγορίες εργαζόμενων στον δημόσιο τομέα. Με την προτεινόμενη ρύθμιση καλύπτεται το μέχρι τώρα υφιστάμενο νομοθετικό κενό χάριν της προστασίας της οικογενειακής ζωής των δικαστικών λειτουργών, οι σύζυγοι των οποίων υπηρετούν, ως υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών, σε θέσεις του εξωτερικού, με την καθιέρωση της δυνατότητας απόσπασης αυτών στην ίδια πόλη, εφόσον είναι γονείς ανηλίκου τέκνου, προς εκτέλεση υπηρεσιακών καθηκόντων συναφών με το δικαστικό λειτούργημα, χωρίς να δικαιούνται να λαμβάνουν επιπλέον αποδοχές και, σε κάθε περίπτωση, κατόπιν αποφάσεως του οικείου ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου.

Επί του άρθρου 43

Με το ν. 3156/2003 θεσπίσθηκε στην Ελλάδα ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο με σκοπό την ανάπτυξη αγοράς ομολόγων που εκδίδονται στο πλαίσιο ομολογιακών δανείων επιχειρήσεων, καθώς και τη θεσμοθέτηση της τιτλοποίησης επιχειρηματικών απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα (securitization).

Για την επίτευξη των σκοπών του νομού και προκειμένου τόσο η έκδοση επιχειρηματικών ομολογιακών δανείων, όσο και ο θεσμός της τιτλοποίησης να καταστούν ελκυστικοί και οικονομικά συμφέροντες, ώστε να μην οδηγούνται οι ελληνικές επιχειρήσεις σε αναζήτηση κεφαλαίων εκτός της ελληνικής κεφαλαιαγοράς, θεσπίστηκαν οι ειδικές φορολογικές και άλλες ρυθμίσεις του άρθρου 14 του ν. 3156/2003.

Οι άμισθοι υποθηκοφύλακες εισπράττουν για κάθε εγγραφή, καταχώρηση, μεταγραφή και για την έκδοση αιτουμένων πιστοποιητικών και αντιγράφων τα προβλεπόμενα στα άρθρα 1 έως 6 του ν. 325/1976 και στο άρθρο 5 παρ. 18 του ν. 2408/1996 πάγια και αναλογικά δικαιώματα. Ανάλογη εφαρμογή του νόμου 325/1976 προβλέπεται και για την δημοσίευση των συμβάσεων πλασματικού ενεχύρου του ν. 2844/2000, καθώς και για τις καταχωρήσεις του ν. 2664/1998. Τα εισπραχθέντα υπόκεινται σε άμεση απόδοση υπέρ Δημοσίου κατ' άρθρο 10 παρ. 4 του του κανονιστικού διατάγματος της 19ης.7.1941 και σε περιοδική απόδοση κατ' άρθρο 2 του α.ν. 153/1967.

Ο περιορισμός των δικαιωμάτων των υποθηκοφυλάκων που προβλέπεται στην ισχύουσα διάταξη του άρθρου 14 του ν. 3156/2003 (πάγιο τέλος 100 ευρώ) και παρά το γεγονός ότι ήδη από την έναρξη εφαρμογής του νόμου εκδόθηκαν αντιφατικές αποφάσεις των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων δικαστηρίων κάποιες εκ των οποίων τον έκριναν αντισυνταγματικό, κρίθηκε τελικώς από τον Άρειο Πάγο (ΑΠ 2252/2013) ότι δεν αντιβαίνει στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, ούτε στην αρχή της αναλογικότητας που το Σύνταγμα καθιερώνει, ούτε στα άρθρα 107 παρ. 1 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώην άρθρα 87 και 88 της ΣΕΚ). Ενδεικτικό της διακύμανσης της νομολογίας είναι, ότι λίγους μήνες πριν την έκδοση της αρεοπαγίτικης απόφασης (11.6.2013) είχε -σε άλλη υπόθεση επί αρνήσεως καταχώρισης του άρθρου 791 ΚΠολΔ- εκδοθεί η υπ' αρ. 330/2013 απόφαση του Εφετείου Αθηνών που έκρινε ότι η διάταξη περί παγίου δικαιώματος 100 Ευρώ είναι αντισυνταγματική και στην περίπτωση των ομολογιακών δανείων θα έπρεπε να καταβάλλονται πλήρη αναλογικά δικαιώματα.

Συνεπεία των ανωτέρω, πολλές από τις αιτήσεις εγγραφής προσημειώσεων υποθήκης και εγγραφής υποθήκης, καθώς και η δημοσίευση συμβάσεων πλασματικών ενεχύρων του ν. 2844/2000, που συνήφθησαν κατά τις διατάξεις του ν. 3156/2003 παραπέμφθηκαν στα αρμόδια δικαστήρια κατά τη διαδικασία του άρθρου 791 ΚΠολΔ, κατόπιν πράξεων επιστροφής που ο Υποθηκοφύλακας υποχρεούται να συντάξει εάν μία πράξη δεν πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις, καθώς και επί μη καταβολής των οφειλομένων τελών και δικαιωμάτων, κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας.

Ωστόσο σε πολλές περιπτώσεις οι αιτούμενοι την εγγραφή, παρέκαμψαν την προβλεπόμενη σε περιπτώσεις ασυμφωνίας σχετικά με το ύψος των καταβαλλομένων δικαιωμάτων διαδικασία του άρθρου 791 ΚΠολΔ και κατέβαλαν τα πλήρη αναλογικά δικαιώματα της εγγραφής, τα οποία ο υποθηκοφύλακας υποχρεούται να δεχτεί. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι υποθηκοφύλακες – συμμορφούμενοι πολλάκις και με την 514/14.11.2006 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, σύμφωνα με την οποία τα ομολογιακά δάνεια με έναν ομολογιούχο δανειστή ή με μία μόνο ομολογία δεν υπάγονται στις ευνοϊκές διατάξεις των ομολογιακών δανείων του ν. 3156/2003 - και προκειμένου για το νόμιμο της εγγραφής κατ' άρθρο 1268 ΑΚ, ενέγραψαν εισπράττοντας ως όργανα και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου πλήρη αναλογικά δικαιώματα, με κίνδυνο μάλιστα, σε αντίθετη περίπτωση, της διάπραξης των εγκλημάτων της απιστίας κατά του Δημοσίου και της παράβασης καθήκοντος. Ακολούθως απέδωσαν νομίμως τα ποσά αυτά στο Δημόσιο Ταμείο, επί αποδείξει τηρουμένη εις τα οικεία βιβλία των Υποθηκοφυλακείων, τα οποία ελέγχονται και θεωρούνται ετησίως παρά του αρμοδίου Εισαγγελέα.

Στην συνέχεια όμως οι καταβαλλόντες προχωρούσαν σε αγωγές, ενίοτε και μετά την πάροδο αρκετού χρόνου από της εγγραφής. Αντί όμως να εναγάγουν το Ελληνικό Δημόσιο στα αρμόδια Διοικητικά Δικαστήρια, σε τινές των περιπτώσεων ενήχθησαν και καταδικάστηκαν προσωπικώς οι ίδιοι οι άμισθοι υποθηκοφύλακες στα πολιτικά δικαστήρια, για δικαιώματα εισπραχθέντα για λογαριασμό του Δημοσίου

και αποδοθέντα σε αυτό κατά τις προβλεπόμενες στον νόμο αποδόσεις. Υπάρχουν λοιπόν αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων της χώρας, οι οποίες υποχρεώνουν τους άμισθους υποθηκοφύλακες να επιστρέφουν το σύνολο του ως άνω παρακρατηθέντος και ήδη αποδοθέντος στο Ελληνικό Δημόσιο χρηματικού ποσού, καίτοι α) υπήρχε νόμιμη αιτία είσπραξης αυτού όταν εισεπράττετο και β) αποδόθηκε, ως όφειλε, κατά την τριμηνιαία εκκαθάριση στο Δημόσιο Ταμείο.

Ενόψει των ανωτέρω, με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι μετά την τελεσιδικία δικαστικών αποφάσεων που καταδικάζουν υποθηκοφύλακες, προϊσταμένους κτηματολογικών γραφείων ή ενεχυροφύλακες να αποδώσουν τα εισπραχθέντα βάσει των διατάξεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 14 του ν. 3156/2003 αναλογικά και πάγια δικαιώματα στον νικήσαντα διάδικο, οι υποθηκοφύλακες, οι προϊστάμενοι κτηματολογικών γραφείων ή οι ενεχυροφύλακες δύνανται όσα ποσά έχουν αποδώσει αχρεωστήτως στο Δημόσιο από την άνω αιτία, να τα συμψηφίσουν με την ως άνω καταβολή με εισπραττόμενα, αναλογικά και πάγια, αποδοτέα όμως στο Δημόσιο, δικαιώματα από μεταγραφές, εγγραφές, καταχωρίσεις, σημειώσεις, άρσεις και διαγραφές στα υποθηκοφυλακεία, κτηματολογικά γραφεία και ενεχυροφυλακεία. Τέλος, προβλέπεται ρητώς ότι η προθεσμία παραγραφής των σχετικών αξιώσεων των υποθηκοφυλάκων, των προϊσταμένων κτηματολογικών γραφείων και των ενεχυροφυλάκων, εν ενεργεία και αποχωρησάντων, κατά του Δημοσίου για την επιστροφή ποσών, τα οποία εισπράχθηκαν και καταβλήθηκαν αχρεωστήτως από αυτούς στο Δημόσιο από την ως άνω αιτία, αρχίζει από τον χρόνο κατά τον οποίο κατέστησαν αμετάκλητες οι δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες καταδικάζουν αυτούς στην απόδοση εισπραχθέντων δικαιωμάτων.

Επί του άρθρου 44

Η Τράπεζα της Ελλάδος ως εποπτική αρχή του χρηματοπιστωτικού και ιδιωτικού ασφαλιστικού συστήματος της χώρας ασκεί εποπτεία κατά το άρθρο 55Α του Καταστατικού της στα πιστωτικά ιδρύματα, στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, καθώς και στις ακόλουθες κατηγορίες επιχειρήσεων και οργανισμών του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας: α) εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης, β) εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, γ) εταιρίες αμοιβαίων εγγυήσεων, δ) ταμεία αντεγγύησης, ε) ανταλλακτήρια συναλλάγματος, στ) εταιρίες διαμεσολάβησης στις διατραπεζικές αγορές, ζ) ιδρύματα πληρωμών. Επίσης, κατά την ίδια διάταξη και άλλες κατηγορίες επιχειρήσεων και οργανισμών μπορούν να υπάγονται στην εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, όπως ειδικοί νόμοι ορίζουν. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εταιρίες πιστώσεων, οι μεσίτες στεγαστικής πίστης, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και οι εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις. Στο πλαίσιο άσκησης προληπτικής και κατασταλτικής εποπτείας, ο οποίος φέρει προεχόντως δημόσιο χαρακτήρα, ανακύπτει πλειστάκις η ανάγκη αναζήτησης στοιχείων για τυχόν ποινικές καταδίκες προσώπων, που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη διοίκηση ή να αποκτήσουν συμμετοχές στο μετοχικό κεφάλαιο εταιριών των ως άνω κλάδων, ήτοι πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρίες, ή να δραστηριοποιηθούν εν γένει σε αυτούς (π.χ. ως μεσίτες). Επειδή η αναζήτηση των σχετικών πληροφοριών δεν εξυπηρετείται πάντοτε με τη λήψη αντιγράφου ποινικού μητρώου γενικής χρήσης, σκοπείται με τη διάταξη η ρητή θέσπιση δικαιώματος της Τράπεζας της Ελλάδος να απευθύνεται η ίδια στις αρμόδιες αρχές τήρησης του ποινικού μητρώου κατά τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και να αιτείται τη χορήγηση του σχετικού αντιγράφου δικαστικής χρήσης. Η ρύθμιση καταλαμβάνει αποκλειστικά την αξιολόγηση της καταλληλότητας των φυσικών προσώπων, τα οποία α) αποκτούν ειδική συμμετοχή, άμεσα ή έμμεσα, στα εποπτευόμενα σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της νομικά πρόσωπα, β) είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου των ως άνω νομικών προσώπων, γ) είναι υπεύθυνοι κρίσιμων λειτουργιών των ως άνω νομικών προσώπων, δ) είναι το αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος κατά την έννοια του άρθρου 38 του ν. 4557/2018 και ε) ως φυσικά πρόσωπα αδειοδοτούνται ευθέως από την Τράπεζα της Ελλάδος, όπως λ.χ. ως μεσίτες στεγαστικής πίστης.

Επί του άρθρου 45

Η ρύθμιση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των αυξημένων υπηρεσιακών αναγκών του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), λόγω των ελλείψεών του σε προσωπικό. Ειδικότερα, από τις 35 συνολικά οργανικές θέσεις διοικητικού προσωπικού του Ταμείου, οι 21 θέσεις είναι κενές. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τη συνεχή αύξηση των θεμάτων της αρμοδιότητάς του, ιδίως δε λόγω της ένταξης στους σκοπούς του, ήδη από το έτος 2012, του αντικειμένου της αποζημίωσης των δικηγόρων και άλλων προσώπων (προσφάτως δε και των διαμεσολαβητών) που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο πλαίσιο του συστήματος της νομικής βοήθειας (ν. 3226/2004), καθώς και της συνεχούς αύξησης του αριθμού των σχετικών αιτήσεων, για την εξόφληση των οποίων απαιτείται ενδελεχής έλεγχος των σχετικών δικαιολογητικών, έκδοση και υπογραφή εντάλματος πληρωμής, έχει οδηγήσει στην ύπαρξη 35.000 εκκρεμών αιτήσεων, που αφορούν στα έτη 2018, 2019 και 2020 και καθιστούν επιτακτική την ανάγκη άμεσης ενίσχυσής του σε προσωπικό.

Επί του άρθρου 46

Κατόπιν της μεταφοράς της Γενικής Γραμματείας Αντεγκληματικής Πολιτικής από το Υπουργείο Δικαιοσύνης στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, προκλήθηκαν μεγάλα προβλήματα στη στελέχωση της Κεντρικής Υπηρεσίας αυτού. Συνεκτιμωμένου και του γεγονότος ότι υπάρχουν αρκετές θέσεις δεσμευμένες για διαφόρους λόγους, όπως και του ότι πολλοί υπάλληλοι είναι αποσπασμένοι σε άλλες υπηρεσίες με ειδικές διατάξεις υπάρχει αδήριτη ανάγκη ενίσχυσης της υπηρεσίας με προσωπικό. Παράλληλα, υπηρετούν στο Υπουργείο, επί σειρά ετών υπάλληλοι, οι οποίοι δεν εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της κινητικότητας (δικαστικοί υπάλληλοι κ.λπ.). Με την παρούσα διάταξη επιχειρείται η οργανική ένταξη αυτών στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η εικόνα, ώστε στη συνέχεια να μπορέσει το Υπουργείο να υποδεχτεί επιπλέον προσωπικό στον επόμενο κύκλο κινητικότητας.

Επί του άρθρου 47

Η προτεινόμενη ρύθμιση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των αυξημένων και επιτακτικών υπηρεσιακών αναγκών των δικαστηρίων της Χώρας σε προσωπικό με την άμεση πρόσληψη δικαστικών υπαλλήλων από διαγωνισμούς που έχουν ήδη διενεργηθεί και πάντοτε υπό την έγκριση του ΑΣΕΠ. Με τον τρόπο αυτό, διευκολύνονται άμεσα οι διάδικοι, οι δικαστές, οι ήδη υπηρετούντες δικαστικοί υπάλληλοι και οι δικηγόροι. Παράλληλα, εξυπηρετείται ο σκοπός της ταχύτερης και αποτελεσματικότερης απονομής της δικαιοσύνης.

Επί του άρθρου 48

Με την προτεινόμενη διάταξη καθορίζεται η έναρξη ισχύος του σχεδίου νόμου.